

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Abrahamson Es 17

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 5. Stockholm den 1 Februari 1912. 5:e årg.

Prenumerationspris: ¹ / ₁ år . . . kr. 4: 50 ¹ / ₂ år . . . kr. 2: 50 ³ / ₄ " " " 3: 50 ¹ / ₄ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarjé torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.

Hur skall riksdagen svara på statens kvinnliga biträdens lönefråga?

Utom den stora frågan om kvinnornas rösträtt och valbarhet har 1912 års riksdag äfven att afgöra ett löneförslag, som är af ej ringa betydelse för en hel kategori af statens kvinnliga befattningshafvare. Och förslaget är viktigt, inte blott för dem det närmast berör utan i nästan lika hög grad för alla de tusentals kvinnor, som i sitt arbete och för sin existens hafva att kämpa mot vidriga förhållanden. Ty alla dessa 1,000- och 1,200-kronors löner, som hittills bjudits kvinnorna, hvad räcka de till? I själfva verket medföra de endast um-bäranden på alla områden.

Jag vill med detta ingalunda påstå, att om riksdagen godtager det löneförslag, som nu framlagts, de kvinnliga biträdena i statens tjänst därigenom tillföras några storartade förmåner. Men de få existensminimum för en "anständig bärning". Hittills ha de flesta kvinnor nöjt sig med mindre än detta minimum och äro således själfva långt ifrån utan skuld i att de ej kunna lefva på sina löner. Mycket i deras förtjösamhet och "förmåga att existera på litet" har emellertid nog berott på rädsla. Rädsla att genom att "bråka" kanske mista en inkomst, som om ock otillräcklig, dock varit bättre än ingen. Men ger nu staten sina kvinnliga befattningshafvare antagliga lefnadsvillkor, (de akademiskt bildade kvinnorna äro naturligtvis i denna lönefråga alldeles utom

räkningen) så må det bliiva en mianing för de enskilda arbetsgifvarne att följa exemplet. Och det blir kvinnornas skyldighet att söka förmå dem därtill.

Dagnys läsare minnas måhända att genom beslut af 1910 års riksdag, 3 kvinnliga skrifbiträden — 1 hos fängvårdsstyrelsen och 2 hos generaltullstyrelsen — blefvo anställda på ordinarie stat. Begynnelselönen bestämdes, enligt den s. k. normaltypen, till 1,200 kr., fördelad i lön 600 kr., tjänstgöringspengar 450 kr. och ortstillägg 150 kr., den dagliga arbetstiden till 6 — eller då arbetets gång så kräfvär — 7 timmar. Två ålderstillägg å 200 kr. efter 5 och 10 år medföra en slutlön af 1,600 kr. Lönen tillika med de två ålderstilläggen gifva en pension af 1,000 kr. I n:o 17 af Dagny samma år finnes en redogörelse för den skärseld frågan hade att genomgå inom riksdagens murar. Hvarken Dagnys spalter eller läsarens tålmod behöfva således att ansträngas därmed. Resultatet blef ju, med afseende på aflöningsbeloppet, ej hvad kvinnorna hoppats och mycket sträfvat för. Och inom svenska statsförvaltningen tillämpas ingenstädes en för löntagaren så ofördelaktig fördelning mellan lön och tjänstgöringspengar som den hvilken då antogs. Emellertid blef normal aflönningen fastställd till ett så lågt belopp, uttryckligen därför att den skulle komma att omfatta endast biträden med okvalificerad och mekaniskt ar-

bete såsom renskrifning och dylikt. Det har således gällt att i det nu framlagda förslaget, som berör statistiska biträden, arkivbiträden, karriterskor etc., söka få fram en lönetyp, som bättre motsvarar de fordringar en bildad kvinna har rättighet att uppställa på en något så när sorgfri tillvaro.

För att bringa förslaget till den form det nu slutligen fått har det fordrats mycken påpasslighet och ihärdighet från den förening, som representerar de kvinnliga biträdenas intressen. Och det vittnar godt om frågans inboende lifskraft att hon ej gått ohjälpligt vilse under de båda sista årens irrfärder mellan kommittéer, myndigheter och K. Maj:t. Under sommaren 1910 vandrade hon först fram och tillbaka mellan K. Maj:t och dess centrala ämbetsverk och myndigheter från Luleå ända ned till Malmö, behandlades så i november s. å. i underdånig skrifvelse från föreningen af kvinnor i statens tjänst (se Dagny nr 50, 1910), skickades därefter till löneregleringskommittén, hvarifrån hon i form af ett digert förslag med betänkande återkom till K. Maj:t den 29 juni 1911, dryftades därpå åter i djupaste underdånighet i december s. å. af nyssnämnda förening, som ett par veckor senare på nytt måste uppvakta K. Maj:t med några påminnelser, denna gång i anledning af ett förslag af den 18 nov. 1911 från kommerskollegiikommittén angående inrättande af en socialstyrelse med thy åtföljande kvinnliga befattningar. Dessutom har under samma tid samma lönefråga behandlats i minst ett par olika kommittéer för omorganisation af postsparbanken (genomförd af år 1911 års riksdag), hvarvid föreningen af kvinnor i statens tjänst i ännu en underdånig hemställan måste tala för sin sak (se Dagny nr 49, 1910).

Det tycks ju som om det vore en enkel och själfklar sak att åt dugliga och outhärliga tjänare skall beredas drägliga lefnadsvillkor. Och ändå hafva för att nå detta resultat så många hjärnor behöft arbeta, så många pennor nötas, så mycket bläck och papper gå åt. Det är en tungrodd farkost, vårt svenska statsskepp!

Efter alla utredningar och skrifverier har förslaget emellertid nu efter sista allerhögsta pröfning nått riksdagens bord i ett för de kvinnliga biträdena på det hela tillfredsställande skick. Först och främst konstateras däri, att statsrådet och chefen för finansdepartementet, som framlagt principbetänkandet, behjärtat en hemställan från föreningen af kvinnor i statens tjänst om en gynnsammare fördelning af lön och tjänstgöringspengar för den s. k. normal aflöningen. Finansministern föreslår sålunda begynnelselörens uppdelning i lön 700 kr. (i st. f. förut 600 kr.) och tjänstgöringspengar 350 kr. (i st. f. förut 450 kr.). Med de båda ålderstilläggen af 200 kr. ökas på detta sätt pensionen från 1,000 kr. till 1,100 kr. — en behöflig och välkommen förbättring!

För skrifbiträden hos generalpoststyrelsen och postsparbanken med 7 timmars ordinarie arbetsdag har begärts normal aflöning, men för den 7:de timmen ett 3:e ålderstillägg, som dock kommer allenast tjänstgöringspengarna till godo, hvarigenom pensionen således bibehålles vid samma belopp som för normaltypen.

Äfven för skrifbiträdena hos landsortens länsstyrelser och båda hofrätter föreslås aflöning enligt normaltypen, endast med borttagande af ortstillägget utom för biträdena hos Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens länsstyrelser. I dessa län utgör nämligen det vederbörande befattningshafvare tillkommande ortstillägg hälften af hvad motsvarande tjänstnehafvare vid länsstyrelsen i Stockholm åtnjuta, således i detta fall 75 kr.

I fråga om biträden med kvalitativt högre arbete förordas en begynnelselön af 1,600 kr., med tvenne ålderstillägg af 200 kr. efter 5 och 10 år, som gifva en slutlön af 2,000 kr.

Med afseende på begynnelse- och slutlön har finansministern anslutit sig till hvad föreningen af kvinnor i statens tjänst begärt och äfven löneregleringskommittén föreslagit. Men beträffande aflöningens uppdelning har han gått en medelväg mellan båda. Föreningen har anhållit om en lön af 1,000 kr., tjänstgöringspengar 450 kr. och ortstillägg 150 kr. eller en fördelning enligt den gängse principen två tredjedelar mot en tredjedel. Pensionen skulle i enlighet härmed bli 1,400 kr. Löneregleringskommittén har emellertid fasthållit de med normal aflöningen förut fastställda för löntagaren ytterst ofördelaktiga beräkningsgrunderna och föreslagit endast 800 kr. ss. lön, 650 kr. i tjänstgöringspengar samt det vanliga ortstillägget af 150 kr. Pensionen har härigenom nedbringats till allenast 1,200 kr. Om riksdagen godkänner finansministerns jämkningsförslag blir lönen emellertid nu bestämd till 900 kr. och tjänstgöringspengarna till 550 kr. Ordstillägget bibehålles vid 150 kr. och pensionen kommer att utgå med 1,300 kr.

Till sist ställer finansministern i utsikt att i enlighet med statistiska kommitténs, kommerskollegiikommitténs och departementalkommittéernas, kommerskollegii samt de kvinnliga biträdenas egna upprepade framställningar ännu en högre lönetyp med eventuellt 2,000 kr. i begynnelse- och 2,400 kr. som slutlön framdeles kan komma att tillskapas. Frågan härom anses dock behöfva en närmare utredning och kommer därför att öfverlämnas till löneregleringskommittén, som således nu för minst tredje gången tages i anspråk för statens kvinnliga biträden.

Såsom allmänna principbestämmelser, afsedda att tillämpas för kvinnliga biträden af alla lönetyper föreslår finansministern

1) att då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arvodes belopp.

2) att bitrådets arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemannen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, bitrådet skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

Juvel-, Guld- & Emalj arbeten.

DAVID ANDERSEN & Comp.

Hofjuvelerare.

4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

3) att biträde, där ej annat är stadgadt i vederbörande aflöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

4) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den högre graden, får tillgodoräkna sig högst fem år af den tid, som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

5) att, där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas som biträde af högre grad, hos ämbetsverket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnad biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

6) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras alenast efter af k. m:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande;

7) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till det allmännas intresse finner det nödigt;

8) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndighet tillsättas medelst konstitutiorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

9) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfördringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning o. d. skola gälla de närmare stadganden, som må varda af k. m:t bestämda; samt

10) att i öfrigt de för vederbörande ämbetsverk och myndighet stadgade villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot hvad här blifvit föreskrifvet, lända till efterrättelse.

Till befattningar enligt normalaflöning föreslås utom i förut omnämnda verk en mängd biträden, fördelade inom arméförvaltningen, marinförvaltningen, kammarkollegium, statskontoret, kammarrätten, domänstyrelsen, etc. etc., hvarförutom den redan från och med 1912 tillämpas i nedre justitierevisionen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och ännu något mera verk; enligt den högre lönetypen begäres biträden af arméförvaltningen, kammarkollegium, statskontoret, kammarrätten, kommerskollegii afdeln. för näringsstatistik, öfverstyrelsen för rikets allm. läroverk, landtmäteristyrelsen, rikets allm. kartverk och domänstyrelsen.

Af ett alldeles särskildt intresse, därför att de vidga gränserna för kvinnans förutsättningar att söka ordinarie statstjänst, äro här punkterna 6 och 7. Med bestämmelserna i punkt 6 beredes möjlighet för en gift kvinna att på ett hittills stängdt område inom statsförvaltningen genom arbete utom hemmet kunna bidra till sitt hems bestånd och sina barns uppfostran. Så vidt jag vet, är det hittills folkskolelärarynnorna allenast förbehållet att un-

der alla förhållanden kunna söka och bibehålla en ordinarie befattning.

För de många som — i likhet med löneregleringskommittén — äro absoluta motståndare till gift kvinnas själförvärf, är det emellertid nog en styggelse att staten nu synes vilja inom sitt område ytterligare utvidga gränserna därför. Men det kan ju hända att saken äfven för lastarenom ter sig annorlunda om de någon gång ställas inför nödvändigheten att med sin egen kassa understödja en familj, som fadern t. ex. genom sjukdom blifvit oförmögen att ensam försörja. Om hustrun i den familjen är aldrig så dugtig, kan laga den utsöktaste mat och sy hvilka och hvems kläder som helst, så måste hon i alla fall ha ingredienser till allt detta. Kanske bidrager den tillfällige hjälparen då i alla fall hällre med bara några kronor i månaden till en tjänarinna, medan hustrun modern går ut att själf förtjäna de många flera kronor, som behövas för att hålla hela familjen öfver isen.

Ändå större betänksamhet väcker måhända hos en och annan innehållet i punkt 7, som i händelse af giftermål ålägger det kvinnliga biträdet skyldighet att afgå, endast för så vidt vederbörande myndighet "med hänsyn till det allmännas intresse finner det nödigt". Löneregleringskommittén har i och med kvinnligt biträdes inträde i äktenskap fordrat hennes ovillkorliga frånträdande af ordinarie tjänst, en uppfattning mot hvilken herr af Callerholm reserverat sig. Med den ordalydelse denna punkt fått, skulle väl ett beslut i enlighet med förslaget näppeligen kunna medföra någon risk för statsverket. Däremot skulle, såsom föreningen af kvinnor i statens tjänst i sin decemberskrivelse framhållit, åt statsförvaltningen medgifvas fördelen af att kunna i sin tjänst få bibehålla ett skickligt biträde. Dessutom — ett af vår tids största sociala bekymmer härleder sig ju från den sjunkande äktenskapsfrekvensen. Kan det då vara annat än till samhällets bättnad om tvennes sammanslagna arbetsförtjänst förmår bilda ett bärgadt hem, som, beräknadt blott på den enes inkomst, skulle blifva antingen ekonomiskt undermåligt eller också icke alls kunna komma till stånd. — — —

Hufvudintrycket af det föreliggande förslaget lär väl för dem det gäller vara tacksam tillfredsställelse öfver de hänsyn till de kvinnliga biträdenas framställda kraf, hvarom det bär vittne. I en ganska viktig fråga — den om betalning för öfvertidsarbete — har det emellertid icke blott frångått 1910 års riksdagsbeslut — utan hvarken myndigheternas eller föreningens af kvinnor i statens tjänst underdåniga framställning har däri förmått framkalla några medgifvanden. Biträdet förvägras det extra arbete, som kan finnas att tillgå inom det egna verket. Haiva inkomsterna af sjukdom eller någon annan anledning blifvit reducerade, får hon väl då söka sig extra inkomster genom att arbeta åt — andra verk. Det förefaller ju eljes som om det för statsverket själf varit mest fördelaktigt, ifall hvarje myndighet medgifvits rätt att för sitt extra arbete begagna sina egna, vid verkets arbetsätt vana biträden! Inte håller har K. Maj:t velat tillåta dessa sina kvinnliga befattningshafvare någon behagligare benämning än "biträde". Genom sin förening ha

Mot blodstockningar,

svullnad och inflammation i följd af kontusion, kylskada, sår, försträckningar eller annan skada är Salubrin ett så framstående och öfverlägset medel, att de, som använt det enligt bruksanvisningen, icke vilja vara i saknad däraf.

Obs.! Då det vid svårare skada behöfs behandling under någon tid, bör man använda Salubrin utspädt och hindra dess afdunstning.

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co. Stockholm.

de föreslagit att få kallas bokhållare och kontorsskrifvare samt anhållit om benämningen kartograf för ritbiträdena. Men det afslogs såsom "mindre lämpligt". Och nu för tiden, när hela Andra kammaren lagt bort titlarna, är det ju inte värdt att sörja öfver den saken. "Biträde af lägre aflöningsgrad" och "biträde af högre aflöningsgrad" blir väl i ämbetsverkens stater beteckningen för de kvinnliga befattningshafvarna. Vacker är den inte men har ett biträde lyckats tjäna sig upp från den lägre till den högre graden, så blir det nog i alla händelser den bättre aflönningen, som utgör den kännbaraste och mest eftersträfvansvärda vinsten. —

Att inom den trånga ramen af en tidningsartikel gifva en något så när öfverskådlig utredning af en lönefråga, som genomgått så många faser som denna, är hardt när omöjligt. Den har med nödvändighet kommit att innehålla en så stor myckenhet siffror och torra fakta att de nog äro få, som orka släpa sig igenom dem. En och annan, som vill, kan dock säkert bakom de många siffrorna skönja dessas djupare och glädjande innebörd. De betyda ju helt enkelt en dräglig existens, tryggare arbetsvillkor och en något så när säkerställd ålderdom för omkring 300 kvinnor, som förut arbetat och existerat under de mest vanskliga förhållanden. Och dessa siffror vittna dessutom om hvad sammanslutning kan förmå. Det är så många snälla och inte så särdeles förståndiga kvinnor, som lefva i den tron att det är okvinnligt att stå på sin rätt. De mena, att när tiden kommer, får man hvad man skall ha ändå. Tror verkligen någon att om kvinnorna fortsätta med att tigande svälta sig fram, deras arbetsgifvare en vacker dag af sig själfva stiga in och fråga om de bruka äta sig mätta?! Det vore helt enkelt för mycket begärdt och det är ganska säkert, att det ytterst sällan, om ens någonsin kommer att hända. Men med ett lugnt, tålmodigt och målmedvetet samarbete mellan kvinnorna skulle många arbetsgifvare kunna väckas till eftertanke och bättring. Visst är att om riks dagen löser de kvinnliga biträdenas lönefråga i enlighet med regeringens förslag, så har detta resultat nåtts i sammanslutningens tecken.

G. T—II.

Handarbetslärarinnornas utbildning. Enligt K. M:ts resolution den 30 dec. 1911 medför från och med vårterminerna 1912 afgångsbetyg från Hulda Lundins slöjdseminarium (det äldsta i riket) rätt till den lönetursberäkning för uppflyttning i högre lönegrad, som enligt bestämmelse i k. kungörelsen den 29 oktober 1909 tillkommer lärarinnor i handarbete, hvilka genomgått af k. m:ts för ändamålet godkänd lärarinnekurs i handarbete.

Från Hulda Lundins slöjdseminarium, som under vårterminens lopp kan fira 30-årsjubileum, ha utgått 1,775 elever, spridda öfver hela landet, undervisande i såväl högre som lägre läroanstalter.

Slöjdseminariet har arbetat under alla dessa år utan att begära anslag af stat eller kommun, hvilket torde vara enastående. Sedan år 1905 innehafves slöjdseminariet af slöjdinspektrisen Fanny Blomberg och slöjdföreståndarinnan Anna Kempendahl.

Moderata Kvinnoförbundets program och syfte.

Vid Moderata Kvinnoförbundets första ordinarie sammanträde i Stockholm onsdagen den 24 januari höll förbundets ordförande fru E. von Eckermann det anförande vi godhetsfullt satts i tillfälle att här nedan återgifva och hvilket i sina varma, värtaliga ord fastslår förbundets program och syfte.

När Moderata Kvinnoförbundet bildades var det nog många, som undrade: Hvad är och hvad vill detta Moderata Kvinnoförbund? Och ännu ha vi icke genom vår verksamhet hunnit klargöra hvart vi sträfva och hvad det är vi vilja.

Ett namn kan svårligen inrymma ett helt program och det namn vårt förbund bär kan därför ej heller omfatta alla dess syften och klart visa, hvad som är vårt mål. Men om vi se till den bokstafliga betydelsen af ordet moderat, skola vi finna att detsamma omfattar begreppen måtta, lagom, hofsamhet, och när vi i våra stadgar kalla oss reformvänliga, mena vi att denna vår reformiver skall bära prägeln af eftertanke och hofsamhet. Vår tid är reformernas. Skarpare än någonsin se individerna bristerna i samhället och starkt känna de de kraf, som detta samhälle ställer på sina medlemmar. Längtan att hela och förbättra är den drivande fjädern i vår moderna samhällsmekanism, men fara finnes att den fjädern kan spännas för hårdt och gifva ett bakslag, hvars följder för oss äro oöferskådliga. Mycket i våra dagar pekar mot en sådan möjlighet och många äro också de, som inse denna fara. Dit hör äfven vårt förbund. Det vill reformer, men i reformernas mål ser det ett fast och orubbadt på samma gång som lyckligare samhälle. En samhällsbevarande kraft, det är hvad Moderata Kvinnoförbundet vill bli.

Vår tid är äfven partistridernas. Skarpare än någonsin står nationen söndrad i skilda läger och vårt folks viktigaste lifsfrågor göras till speciella partiintressen. Så har redan skett med vårt försvar och delvis äfven med vår nykterhetsfråga och kanske är den dag oss närmare än vi nu vilja tro, då äfven de frågor, som beröra våra barns uppfostran och våra hems bestånd, skola dragas med i partistridens vilda yra.

Moderata Kvinnoförbundet har satt som sitt mål att inom vidsträcktare kretsar än redan hitintills skett försöka hos vårt lands kvinnor väcka till lif känslan af ansvar mot samhälle och fosterland. Den tid är förbi, då kvinnan hade rätt att stå som passiv åskådare till den sociala och den politiska utvecklingen. Många finnas dock, som ännu icke vaknat upp för detta faktum, och bland dessa vill vårt förbund skapa sig ett arbetsfält. Det vill väcka dem till insikt om samhällets betydelse för kvinnorna själfva och deras hem och visa dem att de frågor, som gälla samhället, i grund och botten äro lifsfrågor för deras egna stora intressen. Vårt förbund vill uppmana kvinnorna att begagna sig af de kommunala rättigheter samhället redan skänkt dem och påvisa, att dessa rättigheter äro skyldigheter, för hvilkas fyllande mödrarna en gång skola svara inför sina barn. Det samhälle mödrarna byg-

J. F. Holtz

Brunkebergstorg 5

St. Nygat. 35 --- Sturegat. 8

Stockholms Specialaffär

för **GARNERINGSARTIKLAR**

Ständigt nyheter

ga på, bygga de åt sina barn, och kunna de genom sin insats göra dess grundvalar fastare, då är det brott mot släkten, som komma, att undandraga sig den plikten.

Men Moderata Kvinnoförbundets medlemmar skola icke rikta arbetet blott utåt, utan äfven inåt på sig själfva. Det ligger ett ansvar i att vilja vara med om att lösa de sociala och politiska problemen och det fordras mycken själfuppföstran och mycken offervillighet för att värdigt kunna bära det ansvaret. Vi måste själfva lära oss förstå, hvad dessa sociala och politiska frågor innebära, vi måste skaffa oss icke en mening, utan en övertygelse. Vi måste lära oss att se saker i stort, att glömma våra egna små personliga intressen. Vi måste lära oss förstå att vi äro skapade till att lefva icke för oss själfva utan för vårt land och för vårt folk.

Efterskörd.

I den hängifna och koncentrerade verksamhet, som så väl inom den juridiska vetenskapen som i den kvinnliga utvecklingsrörelsens historia gjort en så oförgätlig insats, var det sista litterära uttalandet af Elsa Eschelssons hand ej offentliggjordt vid hennes bortgång i mars 1911. Ett efterlämnadt större manuskript vittnade härom. Just nu, i lördags utgifvet, fullständigar det bevisen på den rastlösa arbetshåg, som ej sjukdomen, endast döden förmådde bryta. Sådant detta stora verk nu föreligger (311 s. 8:o) är det en nästan oförändrad kopia af sagda manuskript. Med lika mycken ansvarskänsla som pietet har utgifvaren, ledamoten af lagberedningen, jur. utr. kand. Lars Rabenius, fullgjort det uppdrag, som han kort efter docenten Eschelssons död af hennes närmaste mottog. T. o. m. förefintliga luckor ha fått kvarstå. Och i sitt förord säger utgifvaren själf, att han vid hänvisningar till litteratur, prejudikat m. m. endast "i de icke allt för talrika fall där så behöfts" ingripit kompletterande eller korrigerande. Förutom förteckningen å litteraturförkortningar och innehållsöfversikten, som af utgifvaren själfständigt utarbetats, har dock en lucka af honom ifyllts. Hvarken skriftligen eller ens muntligen fanns nämligen någon titel af författaren antydd. Men dels i öfverensstämmelse med detta arbetes innehåll, dels i anslutning till föregående arbeten, gaf utgifvaren denna Elsa Eschelssons sista, posthuma afhandling den korta och koncisa titeln:

Om skuldebref enligt svensk rätt.

En ny prenumerant
skaffad af *hvar och en* af
tidningens nuvarande prenumeranter
fördubblar med ens upplagan.

Birgitta-Skolans Sykurser

i Klädsömnad, Fransk linnesömnad, Konstbroderi, Spetsömm och Knyppling. OBS! Rysk spetsknyppling i silfver o. guld. Lärarinna: Fru Ebba Salwén. Upplysningar och prospekt i skolans lokaler, Regeringsgatan 19—21. Tel. Riks. N. 504. Allm. 152 35.

Föreståndarinnor:

ELISABETH GLANTZBERG. EMMY KYLANDER.

Riksdagsmotioner i kvinnofrågor.

I Andra kammaren har hr Sandler framlagt motion om ett anslag på högst 3,500 kr. till kvinnlig kurs som pågår samtidigt med manlig folkhögskola i minst 20 veckor med särskild afdelning i de ämnen där sådant erfordras.

Hrr Larsson i Klagstorp m. fl. väcker i Andra kammaren motion om statsbidrag åt inom kommun anställd barnmorska.

Likaledes i Andra kammaren har hr Persson i Tällberg hemställt om förbättrade lönevillkor åt de kvinnliga kontorsskrifvarna vid statens järnvägar, under påpekande af att järnvägsstyrelsen själf på sin tid i sitt utlåtande öfver kommitténs förslag till lönestat för järnvägspersonalen framhållit de för kvinnliga kontorsskrifvare föreslagna minimi- och maximinalöningarna såsom varande för knappt tilltagna. Så långt som hr Kjellberg i motion vid 1907 års riksdag gått för afhjälpande af detta går emellertid motionären nu icke, utan begränsar sitt förslag till att omfatta endast höjning af ersättningen för bostad och bränsle, som vid 1907 år löneroglering satts så lågt att den måste betecknas som både otillräcklig och orättvis.

Motionären yrkar, att riksdagen ville besluta, att ersättning för bostad och bränsle till kvinnlig kontorsskrifvare vid statens järnvägar skall utgå med 40 proc. af arvodet i de tre första lönegraderna och att ersättning till tjänstehafvare i fjärde lönegraden skall utgå med 650 kronor.

Vidare ha i Andra kammaren hr Carlson i Herrljunga väckt motion om ändring i giftermålsbalken i syfte att förhindra mannen att genom ensidigt företagna oförståndiga åtgärder göra hustruns giftorätt i den fasta egendom makarna efter giftermålet förvärfvat betydelslös;

hr Lindhagen om ändringar i lagen om förbud mot kvinnors nattarbete i industrien, i syfte att lagen ej må verka till skada för kvinnor å arbetsmarknaden;

hr Rydén om åtgärder för att s. k. oäkta barn må tillförsäkras rätt att erhålla vetskap om sina föräldrar; densamme om sådan förändring i arfslagstiftningen att s. k. oäkta barn må kunna ärfva fader och fädernefränder;

hr Lundell m. fl. om särskilda statsanslag till enskilda läroanstalter och samskolor, hvilka meddela undervisning i för kvinnans verksamhet inom familj och hem särskildt viktiga ämnen.

I Första kammaren har hr Söderbergh väckt motion om statsunderstöd för viss öfverbyggnad vid de högre samskolorna i syfte att meddela högre kvinnoutbildning.

Utlandet.

Från Galizien. De polska kvinnornas kommitté för K. P. R. i Galizien har anhållit att bli upptagen i Internationella Alliansen. Villkoren för upptagandet äro fullgjorda, och Internationella Alliansen har fått emottaga den 27:de Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Från Ungern. Stadsfullmäktige i Budapest ha beviljat en summa af 5,000 österrikiska kronor till rösträttskongressen 1913.

Ett "rådgifvande utskott", bestående af kvinnor. Santa Monica i Kalifornien är den första stad i Förenta staterna om icke i världen, hvars stadsfullmäktige fått ett rådgifvande utskott, bestående af sju kvinnor.

"Utskottet skall icke endast rådfrågas angående tillsättandet af kommunala ämbeten utan ock uttala sig i alla grenar af den kommunala förvaltningen."

DAGNYS LÄSARE

böra gynna

DAGNYS ANNONSÖRER

Historisk och politisk litteratur.

I.

Revolutionen och Napoleon. Några drag och synpunkter. Af *Harald Hjärne*. 1911.

För partipolitiken är det alltid svårt att tro en politisk motståndare om objektivitet. Det har professor Hjärne fått känna på, då han i trots af sin konservatism vågat ge ut en bok om revolutionen. Man hade kunnat vänta sig, att hans kända vetenskapliga vederhäftighet liksom den ifrågavarande bokens lugna ton skulle ha förhindrat ett angrepp af den art, som nyligen förekommit i G. H. T.. Men detta angrepp visar egentligen två saker. Först och främst att Hjärnes politiska verksamhet icke varit af den obetydande beskaffenhet, som hans antagonister gärna velat låta påskina; hans ironiska uppträdande, fotadt på en skepsis, djupare än vare sig vardagskonservatism eller hvardagsliberalism pläga nå, har tvärtom känts besvärligt nog. Och vidare ser det ut, som om revolutionen vore äfven för den moderna liberalismen ett helgadt område, där forskaren helst bör draga sina skor af sina fötter och tillbedja enligt 1840-talets gudstjänstformulär. Jag hade verkligen inte drömt om att en äkta liberal måste svära på en så föräldrad dogmatik.

Vi ha redan förut haft en Uppsalaprofessor, som vågat, om också i de hofsammaste ordalag, kritisera revolutionen. Det var professor Boëthius i en handbok från slutet af 80-talet. Han stödde sig närmast på hvad som då ansågs för den nyaste auktoriteten i ämnet, Taine. Hjärne nämner bland sina auktoriteter modernare sådana, bl. a. Sorel, Vandal, Aulard och Rose, alla erkända vetenskapliga namn, bland hvilka det enda partifärgade är färgadt i "rätt" nyans, d. v. s. den radikala. Och det finns ingen som helst anledning misstänka, att han vrängt sina källor för att få revolutionen att framträda mera osympatisk än den i sig själf var — något som man däremot inte kan fritaga Taine för, enligt hvad hans lärjunge Aulard på ett tillintetgörande sätt uppvisat. Om publiken vill jämföra, kan den lättast göra det med tillhjälp af Vandals utomordentligt fängslande arbete "Bonaparte och Brumaire", som ju finns översatt. Värre än han går åt direktorialtidens antikristliga doktrinarism och administrativa laglöshet kan ingen göra det. Och jag anade verkligen icke, förrän G. H. T:s recensent upplyste mig därom, att den bildade allmänheten hos oss inte redan var på det klara med hvilket fiasko revolutionens kyrkopolitik utgjorde — bedräfligen imiterad af Frankrikes moderna radikala regeringar, som härutinnan — och i åtskilliga andra fall — liksom bourbonerna "ingenting lärt och ingenting glömt". Att Hjärne öfver hufvud taget dragit fram kyrkopolitikens öfverväldigande stora betydelse i revolutionshistorien, vida större än den öfriga politikens, det är sålunda en af bokens främsta förtjänster. Endast en gång förut har, så vidt jag vet, någon förf. i ett populärt svenskt arbete ägnat uppmärksamhet åt den saken. Det är docenten i historia i Hel-

singfors, Alma Söderhjelm, som också gifvit en liflig skildring af biskop Gregoires sympatiska "kristligt-sociala" gestalt i sin lilla förträffliga bok "Kulturförhållanden under franska revolutionen".

En annan modern uppfattning, som jag i min naivitet antog hade trängt igenom, var den om revolutionens kretsgång från l'ancien régime's misslyckade absolutism till Napoleons "lyckade". Eller kan den svenska liberalismen inte ens godtaga en så "säker" gammal radikal som Comte till auktoritet för åsikten, att "revolutionens egentliga innebörd bestod i skapandet af en diktatur, som kunde upptaga och fullfölja den gamla monarkiens försummade arbete"? Vandals och Rosés framställningar synas mig i det afseendet tillfyllest bekräftande. För öfrigt — har icke utgången af det hela varit det bästa vittnesbörd här om? Men dessa båda punkter, den kyrkopolitiska och denna sista om revolutionen som ett interregnum, bilda just de genomgående grundtankarna i Hjärnes bok, som tydligen mer än man kunnat ana fyller den uppgift, som för detta slags arbeten hör till de betydelsefullaste: att korrigera inrotade Cronsoughsföreställningar hos allmänheten. Det är dem förf. karaktäriserar med sina skarpa ord:

"Revolutionen har blifvit tradition och auktoritet, har gifvit upphof till en ny ortodoxi, som kräver ett antagande i klump af dess eget vittnesbörd om sig själf."

Att revolutionens statsrättsliga teorier också ha sina rötter långt tillbaka i tiden, genom 1600-talets England, reformationen och motreformationen ända ned till Grekland och Rom, var väl heller icke ett sådant högmålsbrott att påpeka, liksom att dessa teorier för sina anhängare snart blefvo en "världsreligion" med apokalyptiska stämningar och fanatism, jämförlig med islam men utan dess religiösa jämnvikt.

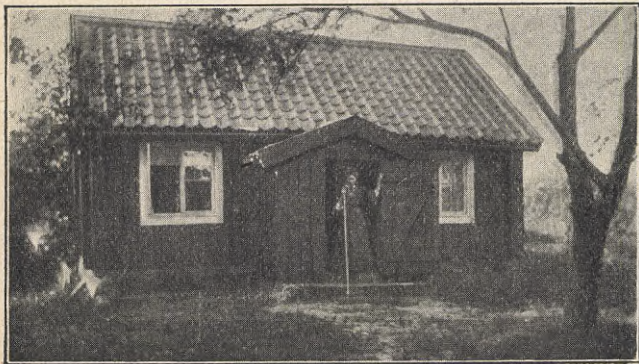
Men nu må det vara nog med utdrag. De svenska kvinnor, som sträfva efter sin andel i det offentliga lifvet, kunna ha mycket att lära om politiska realiteter af denna lilla bok, så full af bitande sanningar och konstnärligt gjorda skildringar. En sådan teckning som den af skræcktiden — "skrämda människors skrämmande tilltag" — med dess nästan religionspsykologiska studie öfver Robespierre etsar sig in i minnet, liksom den sällsynt varma framställningen af Grégoire, mannen som hade mod att vara frisinnad i trots af de "frisinnade"!

Lydia Wahlström.

Sprid DAGNY!

När jag köpte stuga.

Egentligen har jag ju börjat "köpa stuga" för många, många år sen, långt innan egnahemsfebern förvandlat stockholmstrakten till en permanent arkitekturutställning. Och nog hade jag klart för mig hur den skulle se ut. Inte ett sånt där sommarnöjesskjul, som stockholmarna leka landet i, och inte inklämd i ett villasamhälle "invid järnvägsstation och båtbygga". För den som är bunden vid storstaden är det olidligt att passa på tåg och båtar

Välkomna!

hvarje dag i sommarhettan. Nej hellre då bo kvar i staden, arbeta intensivt och så, när man inte står ut längre, rymma från alltsammans ut i naturen, för att lika intensivt ägna sig åt vilan. En hvar sitt eget hvilohem!

Men inte ville jag ha en nybyggd och ointressant stuga i obruten mark, nej gammal kultur skall det vara, ett ursvenskt hem med ett förflutet, som ännu dröjt sig kvar i knutarna, där generationer lefvat och sträfvat, med en täppa från den gamla goda tiden och midt inne i äkta svensk bygd, där man har utsikt öfver böljande åkrar och vida skogar och kan känna det allt som sitt eget.

Ja, så sökte vi länge och väl, min syster och jag, och sökte förgäves. Så kom slumpen och förde oss en vacker junidag ut till en öfvergifven liten torpstuga. Inbäddad i försommarens grönska låg den där så ensam, inhägnad af en låg stenvmur, som var mossbelupen och öfvervuxen af törnrossnår. Men hvad som genast grep oss var den starka doften från syrenbersån, precis som i mormors gamla, underbara trädgård slog den emot oss och väckte tusen minnen till lif. Så hyrde vi då på prof för ett löjligt lågt pris. Hvad gjordet det, att vägen var lång och backig, när vi kommo fram till "vår egen skog" slöt den sig mellan oss och världen. Och när vi kommo ut ur skogsbrynet låg vårt rike framför oss. Röd lyste stugväggen i solskenet, de höga fruktträden skuggade öfver det af ålder grönskimrande tegeltaket, och ur den trasiga skorstenen steg röken som tecken att "gammelmor" redan varit nere för att sätta på kaffepannan. Och där stod hon ju nigande på förstutrappan. Genast uppslukade oss landtlifvets alla bestyr. Sen måste vi upp till granngården för att höra om allt märkvärdigt, som händt under veckan. Jo nu hade Majros kalfvat, och tänk en höna blef ihjälsparkad i lagår'n, för hon var så näsvis. Men alla de nya kycklingarna förevisades, fast

räven redan varit framme. Och de stygga kossorna, som gått på betet och brutit sig igenom gärdesgården och gått långt in i villande skog, så att far fått gå i ösande regn till långt in på natten och söka dem.

Och sommaren gick med ständigt nya öfverraskningar. Täppan började lysa grannt af krasse och ringblommor, kring fönstren slingrade sig tropiskt frodiga rosenbönor, och i köksträdgården skördade vi stolt ärtsängen. Det blef till ett helt mål. Men den ensamma, själsädda bondbönsplantan fick stå orörd som prydnad. Jordgubbslandet var stort som en åker och igenvuxet med meterhögt ogräs, och ändå bar det oförtrutet, så att vi inte kunde ta vara på allt, fast kråkorna hjälpte oss. Krusbärs- och vinbärsbuskar voro lika outtömliga, fast vi fabricerade ett helt lager rhenvin. Och sent på nätterna arbetade vi i det stora köket, och en förbigående kunde trott sig se ett häxkök, där vi sysslade vid den öppna spiseln och rörde i den stora syltgrytan. Det var nästan en lättnad, att det stora körsbärträdet strejkade, och apels surkartar fingo sitta kvar. Det förlät vi dem ändå hvarje vår, när de stodo öfversällade af hvit blom, om de också aldrig uppfyllde löfena. Plommonhagen och krikonlunden i hvar sitt hörn af muren visste bättre sin plikt, och långt in på hösten voro vi upptagna af skörd, t. o. m. nypon, rönnbär och svamp öfverflödade. Det var vår hvila, och det hade en underbar förmåga att

Så ser den ut.

sopa bort alla spår af tröttande tankearbete och bullrande gatularm. Men ljufligast var det, när hela stenvmuren blommade och doftade af skära och hvita mormorsrosor. Då kände vi oss som i det sofvande slottet, och vi funno det helt naturligt, när en förvildad liten katt plötsligt

Från allmänheten.

"Ett varningsord" af dr Sven Hedin.

Nu, i denna stund, äro väl få i Sverige okunniga om det varnings- och maningsord vår berömda landsman slungat ut bland allt folket och hvilket hundratusenfaldigadt på kort tid vunnit en spridning, som troligen knappast har motstycke hos oss. Och denna skrift med sin obevekliga logik, sina dystra och blott alltför möjliga framtidsbilder och sina väckande, tändande ord sändes ut i rättan tid. Mer än det mesta andra som skrifvits i samma fråga är dess slående bevisföring i stånd att göra blinda seende, kan dess glödande värme tända en brand att slå upp i lågor öfver allt Sveriges land. Ja, den brinner redan, fosterlandskärlekens eld. Och redan skrides till handling att värna vårt hotade försvar, detta som i verkligheten är mest nödvändigt för alla.

I denna stund är Sveriges flotta, på hvilken vår framtid kan bero, nära på nödställd, och här behöfves snar hjälp. Det gäller att genom en stark opinions inverkan förmå riksdagen att behjarta helt enkelt bara nödvändiga kraf samt att genom enskild offervillighet fylla i hvad den förra däri kunde komma att brista.

Angår detta Sveriges kvinnor? Ja, så visst som alla stora, allmänna frågor göra det, då vi ju äro ej blott kvinnor utan äfven människor, något som just de för fullt mänskliga rättigheter ifrande kvinnorna lätt frestas glömma. Och i nu förestående arbete är kvinnans insats ej mindre värdefull än mannens. Då för omkring 20 år sedan öfver hela Sverige samlades till en pansarbåt, togo många kvinnor däri verksam del. Nu gäller det långt större summor och större resultat, måtte då långt flera kvinnor ha mod och hjärta nog att vara med. Sveriges kvinnor få ej saknas, när det blåser till samling.

Aivva Uppström.

Notiser.

Politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor. I föregående nummer af Dagny omnämndes i artikeln "Kvinnofrågor i konungens trontal" L. K. P. R:s programpunkt: politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor på samma villkor som för män. Ett förbiseende har emellertid i detta sammanhang förekommit, då i tidningen angafs, att krafvet på både rösträtt och valbarhet alltifrån Landsföreningens första bildande framförts. Fordran på valbarhet framfördes på centralstyrelsemötet i Karlstad 1907, och antogs då såsom hvilande ett förslag till stadgeändring, hvarigenom denna sista punkt lades till Landsföreningens program. Det såsom hvilande antagna förslaget blef i stadgeenlig ordning definitivt fastställt vid 1908 års centralstyrelsemöte. Det är således under en följd af år, äfven om icke från allra första början, som L. K. P. R. arbetat på såväl rösträtt som valbarhet för kvinnorna, hvarför det alltjämt framstår såsom något högst egendomligt, att man skulle kunna påstå, att icke ens kvinnorna själfva skulle ha "sträckt sina förväntningar så högt som att med ett slag erbjudas både rösträtt och valbarhet alldeles lika med männen".

Resestipendium för kvinnlig läkare. Från Johanna Kempes stipendiefond utdelas genom Fredrika-Bremer-Förbundets stipendienämnd ett resestipendium å 1,500 kr. till kvinna som aflagt medicine licentiatexamen. Ansöknings-

tiden utgår den 15 nästkommande februari. Se vidare annonsen i dagens nummer!

Stipendium för högre språkvetenskapliga studier. Ett stipendium å 700 kronor utdelas från Fredrika-Bremer-Förbundets Allmänna stipendiefond för bedrivande af språkvetenskapliga studier. Se vidare annonsen å sista sidan.

Ny kvinnoförening i Västerås. Vid ett af omkring 200 damer besökt kvinnomöte den 16 januari i Västerås och efter föredrag af fröknarna Cecilia Milow och Edith Kindvall från Stockholm bildades där en kvinnoförening på "nationell" grund. Ett 50-tal damer antecknade sig till medlemskap, hvarefter en interimstyrelse tillsattes för utarbetande af stadgar samt för att närmare angifva föreningens syfte och ändamål.

Ett "mödrahem" i Stockholm. Ett hem, där plats skulle finnas för fem till sex ogifta mödrar och deras barn, lär vara å bane att ordnas i Stockholm. Initiativtagaren är fru Signe Bergner-Andersson. Hemmet skall startas i höst i ett af huvudstadens fabrikscentra som ett försök att bispringa arbeterskor, så att de icke skola behöfva skiljas från sina barn. Meningen är att mödrarna skulle betala för sig och barnen, men man hoppas också att fäderna skola kunna förmås att lämna ekonomiskt bistånd. Vidare få mödrarna så långt deras tid räcker själfva sköta sina barn och biträda föreståndarinnan med förefallande göromål. Till uppsättning beräknas 3,000 kr. Önskvärdt vore emellertid att hemmet dessutom ägde så pass kapital till sitt förfogande att genom försenade hyresbetalningar eller andra ekonomiska svårigheter hemmets bestånd icke riskerades.

Man tänker sig att intresserade personer skola tillskjuta den erforderliga summan, största delen har också redan erhållits.

S:ta Birgittaskolan. Sömnadskurser, såväl för kläd-sömnad som för konstbroderi, spetsöm, knyppling (särskildt rysk spetsknyppling med guld och silfver) anordnas af S:ta Birgittaskolan i dess lokaler, Regeringsgatan 19—21, Stockholm, och hänvisas af saken intresserade till skolans annons i dagens nummer af Dagny.

Föreningsmeddelanden.

Moderata kvinnoförbundet hade i Stockholm anordnat ett större möte för medlemmar och intresserade onsdagen den 24 d:s å K. F. U. K:s stora sal. Det var kring försvarsfrågan man samlat sig. Sedan förbundets ordförande fru E. von Eckermann öppnat mötet och i klara och bestämda ordalag berört förbundets syften, höll fröken E. Kindvall föredrag öfver ämnet: Försvarsviljan. Fröken E. Cederblom talade om: "Hvad kunna kvinnorna göra för att höja vårt folks ekonomiska bärkraft?" Sång af blandad kör och äfven solosång förekom. Mötet var talrikt besökt och en stor del nya medlemmar antecknades.

Suppleanter i styrelsen för moderata kvinnoförbundet. i Stockholm äro, till rättande af en förut lämnad uppgift, fru E. Wrangel, Stocksund, fröknarna Thyra Svinhufvud och E. Terserus, Stockholm.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{2}$, 2: 50 för $\frac{1}{4}$, och 1: 25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsavgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT
utkommer 1912 i sin tjugoförsta årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka,
36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af
alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris
för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

**ANNONSERA I
DAGNY.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Musikalisk undervisningsvan flicka,

som aflagt realskoleexamen, önskar plats i en god familj att läsa med barn och deltaga i lättare hushålls- eller skrifgöromål. Svar till »18 år», Sala, p. r.

En rask och gladlynt flicka

önskar komma i bättre familj att gå frun tillhanda. Är kunnig i skrifning samt något musik, skicklig i handarbete. Svar till »1912», Ljungby, p. r.

Bildad, sympatisk och gladlynt flicka

från godt hem, kunnig och intresserad af allt i ett hem, äfven sömnad, önskar plats som husföreståndarinna (gärna där barn finnes.) Sv. till postfack 5, Ryd.

Anspråkslös prästdotter

van vid ett hems skötande, önskar plats hos ungherre eller änkan som husföreståndarinna. Svar till »Tacksam», Älmhult, p. r.

Bildad dam

af god familj, synnerligen huslig och praktisk, söker plats att förestå bättre hem på landet i treflig trakt — i ämbets- eller landbrukarhem, där husmoder saknas. — Är villig att med hjälp till grofsysslor på egen hand sköta hushållet jämte att ha öfverinseende af hemmet i öfrigt. — God musikalisk talang, van lektris, godt lynne och utseende. — Finaste ref. — Svar till »Nytta och trefnad», Sv. Dagbladets Annonsskontor, Göteborg, f. v. b.

Ämbetsmannadotter

som genomgått kartritningskurs, önskar arbete. Svar emotses med tacksamhet till »Kartriterska», Älmhult, p. r.

Mot mindre lön

önskar flicka plats i vänligt hem, med att vara husmodern behjälplig. Sv. märkt »Anspråkslös», Västerås.

Ung, exam. Sjukgymnast,

med flerårig praktik önskar plats event. som sällskap och hjälp. Svar till »Sjukgymnast», Tranås p. r.

34-årig flicka,

som önskar ett godt hem, söker plats hos ensam, ärbär dam som hjälp i hemmet. Är skrifkunnig och har genomgått hushållskurs. Svar till »A. M.», Norrköping, p. r.

Plats i Värmland eller Dalarna

önskas nu eller framdeles af 24-årig flicka som innehar plats i affär, är villig att äfven hjälpa till med hushålls- eller sysslor, är kunnig i sömnad. Betyg och rek. finnas. Tacksamt emotses svar till »B. N.», Box 20, Heberg.

Undervisningsvan

Lärlarinna

med seminariebildning och som genomgått elevkurs vid barnsjukhus söker plats som lärlarinna eller som sällskap och sköterska åt klen barn. Kan äfven sköta späda barn. Goda rekommendationer. Svar till »Pliktrogen» p. r. Tidaholm.

För en musikalisk, frisk, glad och hurtig 20 å 24 års

Flicka

kunnig och villig att deltaga i alla inomhus förefallande göromål, sömnad och handarbete finnes nu genast god plats som hjälp och sällskap i liten köpmansfamilj i stad i Södermanland. Jungfru finnes. Fotografi jämte rekommendationer och löneanspråk torde sändas till »X. Familjemedlem 1912», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung flicka,

kunnig i matagning och bakning, önskar plats i familj, där husmoder finnes. Har genomgått Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala. Sv. till »Enkel», Södertälje, p. r.

Husföreståndarinneplats

önskas af bildad dam, som är fullt kunnig i ett ordentligt hems skötande. Har förut haft dylik plats och innehar utmärkta rekommendationer. Svar till »35 år» Svenska Dagbladets Afdelningskontor, Göteborg.

Ung, bildad flicka,

som genomgått husmodersskola, önskar plats i fin familj som sällskap och hjälp helst å herrgård eller i stad. Kunnig i finare handarbete och något klädsömnad. God handstil. Svar tacksamt till »Februari 1912» Berga st., K. B. J.

Ung flicka,

af fin familj önskar mot fritt vivre komma i en familj och gå frun tillhanda där jungfru finnes. Helst å någon egendom eller i officersfamilj. Är frisk, barnkär och något musikalisk. Svar till »Familjemedlem», Landskrona.

Enkel, bildad kvinna

önskar plats å kontor. Flerårig kontorsvana. Goda betyg. Svar till »Ellen S.», Norrköping, p. r.

Husföreståndarinna.

Trettioårig bättre flicka från ett godt och präktigt hem, önskar plats uti aktadt ungarhus eller änklings hem, är fullt kompetent uti allt som därtill fordras, ordentlig och sparsam, kunnig i all sorts sömnad. Goda betyg och referenser. Sv. till »A. N.», Örebro p. r.

Plats önskas i februari

i god och vänlig familj där jungfru finnes, af bildad 22-årig flicka, kunnig i matlagning, klädsömnad och handarbeten. Lön önskas samt att anses såsom familjemedl. Fina betyg från handarbetskola i såväl klädsömnad som handarbeten samt från hushållsskola. Svar till G. Nilsson, Styrmansg. 31, Norrköping.

Som husmoders hjälpreda

söker 29-årig flicka plats där jungfru finnes. Är fullt kunnig i ett hems skötsel äfvensom handarbete och sömnad samt något musikalisk. Goda betyg och ref. från förut hafda platser. Svar till »Pålitlig», Bjärge, p. r.

Bildad tyska

med mycket goda referenser önskar anställning som barnfröken i Stockholm. Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå. Allm. Tel. 4816. Riks. 2762.

Husföreståndarinna.

Flicka önskar plats att förestå hemmet hos bättre ungherre i stad eller landtegendom. Svar till Sign. »H. J.», Vadstena.

Plats som hushållsfröken

i liten fin familj, eller som värdinna hos bättre ungherre, sökes af 27-årig enkel flicka från aktningvärdt hem. Fullt kompetent i matlagning samt i allt hvad som hör till ett bättre hems skötande. Flerårig praktik och goda betyg från innehafd värdinneplats m. fl. andra. Tacksam för svar till »Greta 1912», Kafås, p. r.

Landbrukaredotter

med håg och fallenhet för sjukvård, önskar plats genast att sköta någon sjuk. Svar till »25 år», Alfvesta.

LEDIGA PLATSER.**Maskinskrifverska**

fullt kompetent erhåller stadigvarande plats om betyg jämte fotografi och löneanspråk insändas till Skultuna Bruk, adr. Skultuna.

Kvinnlig stenograf,

hvilken, på grund af flerårig sysselsättning som kontorsstenograf, stenograferar svenska absolut korrekt och felfritt, erhåller anställning den 1 mars å större liförsäkringsbolag. Ansökningar, hvilka behandlas konfidentiellt, med fullständiga upplysningar angående kompetens, vitsord och löneanspråk till »Förstklassig kontorsstenograf», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Husmodersplatsen,

(endast för ekonomifdelningen) vid länslasarettet i Hudiksvall är ledig till ansökan och skall tillträdas den 1 april d. å. Lön 500 kr. pr år, eget rum, allt fritt. Ansökningar ställda till lasarettsdirektionen, egenhändigt skrifna o. åtföljda af fotografi, böra vara insända före den 1 mars. Sysslomannen lämnar nödiga upplysningar.

Fullt kontorsvan Kassörska

erhåller genast anställning å affärskontor. Svar till »E», Annonskontoret Svea, Norrköping.

Å svenskt försäkringsaktiebolags kontor

finnes plats ledig för ung dam med god skolunderbyggnad, vårdad stil samt vana i stenografi och maskinskrifning (Smith Premier). Egenhändigt skrifvet svar med uppgift om ålder, genomgångna kurser, referenser m. m. äfvensom åtföljdt af betygsskrifter och fotografi torde snarast insändas till »Stenograf och maskinskrifverska», Svenska Telegrambyrå, Sthlm, f. v. b.

Ung Dam

kunnig i

Stenografi & Maskinskrifning

erhåller genast bra plats i nybildadt bolag. Svar med betygsskr., referenser och löneanspråk till »Smith Premier», Dag. Nyh. Annonskont. Gust. Ad. torg, Sthlm.

Lärarinneplats

ledig vid priv. samskolan i Fors-haga. Sökande bör kunna undervisa i engelska å realskolestadiet. Lön 100 kr. pr mån. Svar snarast till skolans föreståndare, adr. Fors-haga.

Lärarinna

önskas nu genast, som kan undervisa i hem. Ämnen som förekomma i mellan och högsta stadiet. Svar till »A. G.», Jönköping, p. r.

EN bättre flicka, något kunnig i matlagning, och som är villig att deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål, där jungfru finnes, erhåller genast plats om fotografi med uppgift om lönepretentioner och referenser sändes till Box 28, Kinna.

Plikttrogen flicka

söker sjukvårdsplats. Bästa rek. finnes. Sv. till »Ö. Jan. 1912» und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Som sällskap och hjälp

i godt och fint hem önskar ung, bildad dam plats. Skicklig i väfnad, handarbeten och sömnad. Svar till »T. E.», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

HUSHÅLLERSKA, kunnig i matlagning, bakning, m. m. som förekommer i ett mindre landt-hushåll, erhåller plats 1 febr. Löneanspråk, betyg och åldersuppgift behagade af sökande insändas. Åldern önskas helst 30—50 år. Vördsammast anhålles, det ingen söker platsen, som ej vet sig kompetent och ej tror sig om att trifvas i ett vackert men tyst och stilla hem. Närmare under adr. Sveanäs, Ulfsby, p. r.

För en enkel, musikalisk flicka,

ej under 20 år, finnes plats på landet i bättre familj, att tillse och läsa läxor med fyra barn. Kunnig i sömnad önskvärd. Svar med betyg och löneanspråk till »Age», Gafle, p. r., f. v. b.

Värdinneplats

hos aktad ungherre eller änkekman sökes af bildad dam, ordentlig och pliktrogen, med förmåga att sprida trefnad i hemmet. Har förut innehaft liknande plats och kan förete de bästa rekommendationer. Svar till »1912», Askersund, p. r.

GYNNA ALLTID DAGNYS**ANNONSÖRER!****Kvinnliga arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } $4\frac{1}{2}$ %

Sparkasse-
räkning } 4 %

KÖPMANNABANKEN,

Arsenalsgatan 9,

Södermalmstorg 8,

Sturegatan 32,

STOCKHOLM.

Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns Eau de Cologne **ROYAL** är fortfarande oöfverträffad.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 2! - - - Stockholm.

Resestipendium.

Från **Johanna Kempes** stipendiefond utdelas ett resestipendium å femtonhundra (1,500) kronor till svensk kvinna, som aflagt medicine-licentiatexamen och under 6 månader utrikes önskar idka medicinska studier.

Ansökning enställes till **Fredrika Bremerförbundets Stipendienämnd, Stockholm, innan 15 februari**, åtföljda af handlingar styrkande sökandens kompetens till stipendiets erhållande, meritförteckning och uppgift om såväl ändamålet med resan, som det eller de ämnen sökanden har för afsigt att under resan studera. Stockholm i januari 1912.

Stipendienämnden.

Husmoderskolan Hemmet

Grundlig o. praktisk undervisning i hvad som tillhör ett hems skötande. Bästa referenser.

ANNA GYLLENSPETZ,
född v. Holten.

Drottningg. 67, Sthlm. Rikst. 13334.

Beställningar emottages på såväl varma som kalla rätter, bakverk, konfekt m. m.

Lektioner i Linnesömnad

(äfven blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling. Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.
Sibylleg. 36. R. T. 3530. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.
Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

Sprid Dagny!

Stipendium.

Från **Fredrika-Bremer-Förbundets Allmänna Stipendiefond** utdelas för år 1912 ett stipendium å Sjuhundra (700) kronor för högre språkvetenskapliga studier.

Ansökningar ställas till **Fredrika-Bremer-Förbundets stipendienämnd i Stockholm innan 15 februari** åtföljda af examens- och öfriga kompetensintyg samt präst- o. läkarebetyg. Stockholm i januari 1912.

Stipendienämnden.

Astrid Wittborn

Manicure, Pedicure,

Hygienisk ansiktsbehandling.

BRAHEGAT. 6, 2 tr. R. T. 12359. A. 19716

En tidning gratis!

För att en tidning skall blifva känd måste den reklameras. Och för att en ny tidning skall få fast fot måste allmänheten se och läsa denna tidning. Ett profnummer säger ingenting, därför hafva vi beslutat att under hela kvartalet Januari—April skänka bort den nystartade **Illustrerade Familjjournalen FÖR ALLA HEM**, och sändes den gratis till hvem som hälst detta kvartal, om 25 öre i frimärken eller postanvisning tillsändes oss, i korsband hvarje nummer. På så sätt lär Ni Er känna tidningen och om Ni tycker om den, blir Ni vår fasta prenumerant sedan. Tidn. utkommer i stort 8- och 12-sidigt format, är rikt illustrerad, äfven med Modejournal och Handarbeten, som redigeras af framstående förmågor. Flera af vårt lands förmästa författare medarbeta. En närschild **Köksalmanack** i hvarje nummer, likaså **Råd och rön** samt **Frågoafdelning** m. m. Intressant och värd att spridas. Adress: **FÖR ALLA HEM, Stockholm 5.**

Mazetti's CHOKOLAD "TRIUMF"

öfverdådigt fin
Spis-Chokolad.
Mindre söt än vanlig.
pr. kaka **25 öre.**

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgat. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

ANNONSERA I DAGNY.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Hur skall riksdagen svara på statens kvinnliga biträdens lönefråga? Af *G. T—ll.*

Moderata kvinnoförbundets program och syfte.

Efterskörd.

Riksdagsmotioner i kvinnofrågor.

Utlandet.

Historisk och politisk litteratur. I. Af *Lydia Wahlström.*

När jag köpte stuga. Af *Naima Sahlbom.*

Från allmänheten. "Ett varningsord" af dr *Sven Hedin.*

Af *Aivva Uppström.*

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

**Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**